

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 662. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868267440/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

saa den med undrende Øjne Mægten, denne hidtil saa ubevægelige Masse, Undertrykkelsens og Usandhedens uhyre Bærer, sætte sig i Bevægelse som en Kæmpe-Elefant, dreje sig, ryste sig, rulle sig, kaste dem, den har, og bevæge sine Kæmpefødder i den Retning, hvor den nye Tids frihedsbegejstrede og kampglade Mænd stod beredte til at kaste sig paa dens Ryg og drive den fremad for endelig engang at faa den hævdvundne Uret knust.

Det var især for de yngre Slægtled et Øjeblik uden Lige. Det var et Syn, som virkede berusende. De blev vilde deraf. De gav sig til at skribe, synge og juble, og under jublende Sang følte de Trangen til at rejse sig, slaa til, sætte Livet ind, ofre sig, om det saa skulde være, blot de var med til at hylde og hidføre den Frihedens Dag, i hvis Morgenrøde de stod.

Vistnok fejrede de demokratiske Illusioner et Bakkanaal. Vistnok herskede der en rørende Tro paa Folke-Instinktets Ufejlsbarhed, og vistnok overvurderedes højligt Teoretikers Evne til at løse praktiske Vanskeligheder. Men fra først af var Tilskyndelsen ulmodstaaelig og Instinktet rigtigt. De, i hvis Sjæl der boede noget Udmærket, blev Førere, tog Befalingen uden Larm og Bram, og blev adlydte ikke paa Grund af ydre Myndighed, men i Kraft af den Overlegenhed, Alle følte hos dem. Saadan de Par Dusin Studenter, som kommanderede paa Barrikaderne i Berlin. Og mangt et saakaldt almindeligt Menneske viste sig nogle Dage af sit Liv som Helt.

Der var et Par Maaneder, hvor noget af det Skønneste i Menneskeheden kom frem og straalte med overraskende Glans.

Det var i Østerrig, at den revolutionære Bevægelse begyndte, saasomt Efterretningerne om Februarbegivenhederne i Paris naaede dertil. Den 3. Marts holdt Kossuth i den ungarske Rigsdag en Tale, der krævede forfatningsbestemte Indretninger for alle Kejserdømmets Lande i et saadant Sprog, at denne Tale holdt Revolutionen baade i Pest og Wien over Daaben. Den 11. Marts udgik en lignende Bevægelse fra Czocheerne i Prag; men allerede 6. Marts indgav den østerrigske Industriforening et Andragende til Erkehertug Franz Karl som den formodede Tronfølger om Fjernelse af Metternich. Man forlangte Pressefrihed, Skattebevillingsret, Delagtighed i Lovgivningen osv.

Nu fulgte, hvad man har kaldt Adressestormen. Hver Dag, ja hver Time indleveredes nye Adresser til Kejseren. Den 12. Marts fandt det store Studentermøde Sted paa Universitetet, hvis

Udslag var en Adresse, som fordrede Presse- Lære- og Troesfrihed. Kejseren modtog den følgende Dag Deputationen, men gav et ubestemt Svar. Og under saa uforudsete Omstændigheder traf den 13. Marts, den Dag, da den nedre-østerrigske Stænderforsamling skulde aabnes, Regeringen uforberedt. Folkemængden trængte ind i Stændersalens Gaard og Kossuths Tale blev læst op under uendelig Jubel og høje Leveraab for Forfatningen. Da en Flok trængte ind i Stændersalen selv, slog Møblerne itu og kastede dem ud i Hovedet paa Soidaterne, saa endog Erkehertug Albrecht, der kommanderede dem, blev saaret af en Træstump, svarede Tropperne med en Dobbeltsalve, og den første Wiener-Revolution brød ud. De italienske Tropper skød, men de østerrigske tog Bajonetterne af Geværerne under Befolkningens Glædesskrig, og Kanonererne ved Artilleriparken foran *die Bury* kastede sig foran Kanonerne istedenfor at skyde — som skrevet staar i et Digt fra hine Dage (af Rick): *Sangen om den brave Kanonér:*

For Slottet i glødende Front
parate til Blodbud at lyde,
for Slottet i glødende Front
paa Rædsler Kanonerne tyde.
Snart Porte du skælve og sprænges ser.
Nu gælder det, brave Kanonér!

Og du træder for Munden hen,
som vilde du Morderen binde,
og du raaber begejstret: I Mænd!
Først *mig*, saa de Borg're derinde!
Da lyder Kommandoen skæmfuld ej mer.
Hav Tak, du brave Kanonér!

Da saa ud paa Aftenen Metternich indsaa, at ingen Indrømmelser mere kunde nytte, takkede han af, der 40 Aar igennem havde ledet Østerrigs Politik. Han flygtede forklædt i en af de kejserslige Vogne, i hvilke smudsigt Linned kørtes til Vask. Kl. 9 samme Aften blev Tropperne trukne bort fra Wien (som en Uge senere fra Berlin), og alle Vagtposter besatte af Borgere og Studenter. Tøjhuset blev lukket op, og paa én Dag bevæbnede 25,000 Mand sig.

I Forstæderne sloges man endnu heftigt. Saa lidenskabelig var Befolkningen, at to bevæbnede Kompagnier Grenaderere, der skulde besætte Indgangen til Metternichs Landsied, blev trykkede